

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
CENTRUL DE EXCELENȚĂ ÎN ECONOMIE ȘI FINANȚE

Curriculumul disciplinar
F.06.O.017 BAZELE ANALIZEI ECONOMICE

Specialitatea: **41120 Impozite și percepere fiscală**

Calificarea: **Contabil**

Chișinău 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

1. *Stratu Olesia*, grad didactic I, magistru în economie, Centrul de Excelență în Economie și Finanțe.
2. *Chiriac Viorica*, grad didactic II, Colegiul Național de Comerț ASEM .

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Economie și Finanțe

Director _____

Gabriel Palade
Gabriel Palade

"12" iunie 2017

Recenzenți:

1. „APA-CANAL CHIȘINĂU” S.A., adresa: str. Albișoara 38, mun. Chișinău, șef secție „CONTABILITATE ȘI FINANȚE” Zapșa Svetlana.
2. ACAP RM, adresa: str. Mitropolit Varlaam 65, mun. Chișinău, director executiv Șelaru Marina.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I.	Preliminarii.....	4
II.	Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	5
III.	Competențe profesionale specifice disciplinei.....	6
IV.	Administrarea disciplinei.....	6
V.	Unitățile de învățare.....	7
VI.	Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.....	9
VII.	Studiul individual ghidat de profesor.....	9
VIII.	Lucrările practice recomandate.....	10
IX.	Sugestii metodologice.....	11
X.	Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	15
XI.	Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii.....	18
XII.	Resursele didactice recomandate elevilor.....	19

I. Preliminarii

Drumul pe care îl parcurge analiza reprezintă inversul evoluției reale a fenomenului, în sensul că ea pornește de la rezultatele obținute către elemente și factori. Bazele analizei economice studiază mecanismul de formare și modificare a fenomenelor economice prin descompunerea lor în elemente componente, în părți simple și prin identificarea factorilor de influență.

Înșușirea disciplinei „Bazele analizei economice” va permite elevilor să înțeleagă mai profund rolul analizei activității economico-financiare, obiectul și metoda ei, să studieze procedeele metodice de analiză a indicatorilor rezultativi și să-și clarifice sursele de informație necesare pentru a efectua analiza economică.

Pornind de la faptul că analiza este o metoda a cunoașterii se poate spune că în procesul de conducere, analiza economico-financiară reprezintă un instrument operațional care permite cunoașterea stării sistemului și luarea măsurilor de reglare a disfuncționalităților. Procesul de conducere se caracterizează printr-un ansamblu de intervenții prin care se prevede, se organizează și se coordonează activitatea firmei, se iau decizii și se controlează activitatea acesteia în vederea realizării obiectivelor curente și de perspectivă cu respectarea principiilor de eficiență economică și utilitate socială.

Analiza economică are un rol deosebit în cunoașterea și comensurarea influenței diverșilor factori ce conduc la creșterea eficienței întregii activități economice. Realizarea obiectului de activitate al entității se desfășoară și se realizează sub acțiunea unei multitudini de factori endogeni și exogeni, iar rolul analizei economico-financiare este de a determina cauzele acțiunii acestor factori, de a cerceta fenomenele economico-financiare ce rezultă din acțiunea acestora și nu în ultimul rând să elaboreze soluții de prevenire și înlăturare a cauzelor cu acțiune negativă și să creeze condiții pentru cauzele cu efecte pozitive, dorite de conducerea entității.

Analiza economico-financiară are un loc bine definit în structurile funcționale ale conducerii; ea intră sub incidența perfecționării transformându-se într-un instrument al centrelor de decizie în amplul proces de sporire a eficienței oricărei activități. În concluzie, analiza economico-financiară oferă informații cheie necesare oricărei entități în obținerea celor mai bune performanțe economico-financiare.

Îndeplinind o dublă funcție de diagnoză și reglare, analiza economico - financiară constituie un instrument indispensabil al conducerii eficiente a activității entității. Rolul studierii acestei discipline rezidă din următoarele:

- analiza economică reprezintă un mijloc indispensabil în elaborarea unor planuri reale, temeinice fundamentate din punct de vedere științific;
- analiza economică este un instrument operativ de cunoaștere și de reglare a procesului îndeplinirii planului;
- analizei economice îi revine rolul de a contribui la asigurarea unui echilibru permanent la îmbunătățirea rezultatelor economico-financiare.

Modulul respectiv este structurat în opt unități de învățare și este destinat formării deprinderilor de luare a deciziilor rezonabile pentru gestionarea eficientă a unei afaceri.

Statutul Curriculumului. Curriculumul la unitatea de curs „Bazele analizei economice” este un document normativ și obligatoriu pentru realizarea procesului de pregătire elevilor în învățământul profesional tehnic postsecundar, care vor activa în cadrul diverselor entități economice, instituții financiare, etc., în conformitate cu sarcinile de lucru sau vor gestiona propriile afaceri.

Funcțiile de bază ale Curriculumului sunt:

- act normativ al procesului de predare, învățare și evaluare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe competențe;

- componentă de bază pentru elaborarea strategiei de evaluare;
- orientarea a procesului educațional spre formare de competențe la elevi;
- componentă fundamentală pentru elaborarea manualelor tipărite, manualelor electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului sunt:

- profesorii din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar;
- autorii de manuale și ghiduri metodologice;
- elevii care își fac studiile la specialitatea „Impozite și percepere fiscală”;
- membrii comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrii comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării, dobândite în contexte non-formale și informale.

Pentru studierea acestei discipline este necesară studierea prealabilă a următoarelor unități de curs:

- U.01.O.005 Bazele antreprenoriatului;
- F.03.O.010 Teoria economică I (Microeconomia);
- F.04.O.011 Teoria economică II (Macroeconomia);
- F.04.O.012 Bazele contabilității;
- S.04.O.030 Practica de specialitate I.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Disciplina „**Bazele analizei economice**” va permite elevilor să înțeleagă mai profund rolul analizei economico-financiare ca element necesar al sistemului de gestiune, obiectul și metoda ei; de a însuși procedeele metodice de analiză a indicatorilor rezultativi și de a-și clarifica sursele de informație necesare pentru a efectua analiza economică.

Într-un mediu economic a cărui tendință principală este transformarea din complicat în complex, analiza economico-financiară are rolul de a explica fenomenele economice și financiare prin intermediul relațiilor delimitate în cadrul unui ansamblu de elemente (analiză structurală) și prin intermediul factorilor de influență (analiză factorială). De asemenea, analiza se poate efectua sub diverse forme (tipuri) cu scopul de a răspunde cât mai bine obiectivelor stabilite, iar etapele de realizare se pot adapta condițiilor economice concrete.

Prin scopul său, această disciplină va contribui la însușirea procedeele metodice de analiză, sistemelor factoriale, concluziilor textuale și la elaborarea măsurilor concrete cu privire la mobilizarea rezervelor interne în practică, surselor informaționale utilizate în procesul analizei, cât și etapelor de efectuare a lucrului analitic la entitate.

Cu ajutorul analizei se cercetează lucrurile și fenomenele, se descoperă structura lor internă, se stabilesc relațiile de cauzalitate și evident, legile formării și desfășurării lor, fapt ce permite nu numai evaluarea situației la un moment dat, ci și mișcarea în viitor ca urmare a condițiilor și a acțiunii umane colective. Analiza economică cercetează activitățile din punct de vedere economic, esențialul constituindu-l sesizarea relațiilor cauză-efect. Interpretarea rezultatelor analizei economice se realizează prin intermediul relației cauză-efect și oferă suportul unor concluzii necesare elaborării unui diagnostic financiar de evaluare a punctelor tari și a punctelor slabe ale activității entității.

Pentru viitorii contabili cunoașterea aprofundată a acestei discipline devine o necesitate obiectivă în formarea lor ca specialiști calificați.

Pe parcursul studierii cursului elevii vor poseda următoarele abilități:

- Capacitatea de a analiza rapid și corect informații și de a lua cele mai bune decizii;

- Capacitatea de a rezolva probleme complexe;
- Capacitatea de a gândi logic, coerent, pentru a identifica punctele forte, dar mai ales punctele problematice în aplicarea unor posibile soluții sau abordări profesionale.

Aceste abilități vor fi utile pentru studierea următoarelor unități de curs:

- S.07.O.024 Analiza gestionară;
- S.08.O.026 Analiza rapoartelor financiare.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei

Competențele profesionale ale viitorului absolvent evidențiază capacitatea de a integra cunoștințele teoretice cu deprinderile practice în realizarea activității profesionale și a obține performanțe descrise în calificarea profesională. Astfel disciplina „**Bazele analizei economice**” formează următoarele competențe profesionale specifice:

- CS1. Disecarea părților componente ale obiectului analizei economice.
- CS2. Aplicarea tehnicilor de studiere prealabilă și apreciere calitativă a indicatorilor.
- CS3. Aplicarea algoritmului de calcul a influenței factorilor după metodele de calcul cantitativ a legăturilor cauzale în sistemele deterministe.
- CS4. Selectarea surselor de informație utilizate în analiza economică.
- CS5. Ordonarea etapelor efectuării analizei economice.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
VI	60	15	15	30	Ex	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Obiectul și metoda analizei economice	
UC1. Disecarea părților componente ale obiectului analizei economice. - distingerea principiilor de bază ale analizei economice; - categorisirea elementelor componente al analizei economice; - gruparea indicatorilor economici după diferite criterii; - clasificarea factorilor după principalele criterii; - clasificarea rezervelor după diferite criterii; - disecarea conținutului metodei analizei economice.	1. Conținutul analizei economice ca știință. 2. Obiectul analizei economice. 3. Indicatorii economici și clasificarea lor. 4. Factorii în analiza economică și clasificarea lor. 5. Rezerve în analiza economică și clasificarea lor. 6. Metoda analizei activității economice.
2. Metodele de studiere prealabilă și apreciere calitativă a fenomenelor economice	
UC2. Aplicarea tehnicilor de studiere prealabilă și apreciere calitativă a indicatorilor. - clasificarea metodelor tradiționale utilizate în analiza economică; - distingerea tipurile de legături (aditivă, multiplicativă, combinată) în cadrul dependenței deterministe; - aplicarea metodei comparării; - diferențierea grupărilor analitice și structurale, simple și combinate.	1. Noțiunea de metode (procedee metodice) ale analizei economice și clasificarea lor. 2. Tehnicile de studiere prealabilă și aprecierea calitativă a indicatorilor. 2.1.Comparația. 2.2.Gruparea. 2.3.Calcularea mărimilor relative. 2.4.Calcularea mărimilor medii. 2.5.Întocmirea tabelor analitice. 3. Tipurile legăturii factoriale, formarea și transformarea sistemelor factoriale.
3. Metodele de calcul cantitativ a legăturilor cauzale în sistemele deterministe	
UC3. Aplicarea algoritmului de calcul a influenței factorilor după metodele de calcul cantitativ a legăturilor cauzale în sistemele deterministe. - determinarea influenței factorilor după metoda balanțieră; - ilustrarea algoritmului de calcul a influenței factorilor după metoda substituțiilor în lanț;	1. Metoda balanțieră sau metoda input-ouput și aplicarea ei în analiza economică. 2. Metoda substituțiilor în lanț (metoda iterării), esența și aplicarea ei în analiza economică. 3. Varietățile metodei substituțiilor în lanț: Metoda diferențelor absolute.

Unități de competență	Unități de conținut
- calcularea influenței factorilor la devierea indicatorului rezultativ prin metoda diferențelor absolute; - aplicarea algoritmului de calcul a influenței factorilor după metoda diferențelor relative; - examinarea formulelor de calcul a influenței factorilor după metoda indicilor; - folosirea algoritmului de calcul a influenței factorilor după metoda recalculării; - implementarea algoritmului de calcul a influenței factorilor detaliați după metoda participării prin cotă; - calcularea influenței factorilor după metodele de calcul cantitativ a legăturilor cauzale în sistemele deterministe.	Metoda diferențelor relative. Metoda indicilor. Metoda recalculării indicatorilor. 4. Metoda participării prin cotă, esența și aplicarea ei în analiza economică. 5. Metode de analiză pe verticală, pe orizontală și metoda ratelor.
4. Sistemul informațional al analizei economice	
UC4. Selectarea surselor de informație utilizate în analiza economică. - diferențierea surselor interne și externe de informație economică; - clasificarea informațiilor externe ale entității în funcție de mai multe criterii; - respectarea cerințelor de bază față de informația economică; - alegerea modalităților de raționalizare a sistemului informațional.	1. Conceptul de informație economică, principalele surse ale acesteia 2. Clasificări ale informației economice 3. Cerințele de bază față de informația economică utilizată în analiza economică
5. Organizarea și etapele efectuării analizei economice	
UC5. Ordonarea etapelor efectuării analizei economice. - examinarea etapelor efectuării analizei economice; - schițarea consecutivității efectuării lucrului analitic; - distingerea conținutului fiecărei etape a efectuării lucrului analitic; - generalizarea conținutului raportului privind rezultatele lucrului analitic.	1. Etapele de bază și consecutivitatea efectuării lucrului analitic 2. Modul de generalizare a rezultatelor lucrului analitic

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Obiectul și metoda analizei economice	8	2	2	4
2.	Metodele de studiere prealabilă și apreciere calitativă a fenomenelor economice	20	5	5	10
3.	Metodele de calcul cantitativ a legăturilor cauzale în sistemele deterministe	24	6	6	12
4.	Sistemul informațional al analizei economice	4	1	1	2
5.	Organizarea și etapele efectuării analizei economice	4	1	1	2
	Total	60	15	15	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Obiectul și metoda analizei economice			
1.1. Schema desfășurării analizei economico-financiare. 1.2. Relațiile de interacțiune dintre entitate și societate.	Referate, eseuri, Postere	Prezentarea rezultatelor. Analiza rezultatelor prezentate	Săptămâna 1 - 2
2. Metodele de studiere prealabilă și apreciere calitativă a fenomenelor economice			
2.1. Date statistice privind structura produsului intern brut. 2.2. Date statistice privind numărul populației.	Referate, eseuri, postere, studii de caz	Prezentarea rezultatelor. Analiza rezultatelor prezentate	Conform graficului stabilit
3. Metodele de calcul cantitativ a legăturilor cauzale în sistemele deterministe			

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
3.3. Cercetări statistice. 3.4. Situații financiare. 3.5. Planul de afaceri. 3.6. Balanța de verificare a conturilor sintetice pe subconturi.	Referate, eseuri, postere, studii de caz	Prezentarea rezultatelor. Analiza rezultatelor prezentate	Conform graficului stabilit
4. Sistemul informațional al analizei economice			
4.1. Componentele sistemului informațional. 4.2. Fluxuri și circuite informaționale.	Referate, eseuri, Postere	Prezentarea rezultatelor. Analiza rezultatelor prezentate	Conform graficului stabilit
5. Organizarea și etapele efectuării analizei economice			
5.1. Raportul privind rezultatele lucrului analitic.	Referate, eseuri, Postere	Prezentarea rezultatelor. Analiza rezultatelor prezentate	Conform graficului stabilit

VIII. Lucrările practice recomandate

Tematica lucrărilor recomandate:

1. Semnificația și importanța analizei economico-financiare.
2. Rolul analizei economico-financiare în realizarea funcțiilor manageriale.
3. Tipologia analizei economico-financiare.
4. Organizarea practică a activității de analiză economico-financiară.
5. Obiectul analizei economico-financiare.
6. Indicatorii analitici și clasificarea acestora.
7. Factorii care determină schimbările de stare în în funcționarea sistemelor microeconomice.
8. Tipologia rezervelor interne ale analizei economico-financiare.
9. Metode și tehnici utilizate în analiza economico-financiară.
10. Procedee metodice de stabilire a relațiilor cauzale între fenomene: comparația, diviziunea și descompunerea rezultatelor, gruparea.
11. Metoda bilanțieră – esența și aplicarea ei în analiza economico-financiară.
12. Metoda substituțiilor în lanț – esența și aplicarea ei în analiza economico-financiară.
13. Metoda diferențelor absolute – esența și aplicarea ei în analiza economico-financiară.
14. Metoda participării prin cotă – esența și aplicarea ei în analiza economico-financiară.
15. Organizarea și etapele efectuării analizei economico-financiare.
16. Bazele informaționale ale analizei economico-financiare.

IX. Sugestii metodologice

Curriculumul la disciplina „Bazele analizei economice” are drept scop formarea și dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor din învățământul profesional tehnic postsecundar.

Activizarea predării-învățării acestei discipline presupune folosirea unor metode, tehnici și procedee care îl implică pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se dezvoltarea gândirii, stimularea creativității, dezvoltarea interesului pentru învățare, în sensul formării lui ca participant activ la procesul de educare. Astfel elevul este ajutat să înțeleagă lumea în care trăiește și aplică în diferite situații de viață ceea ce a învățat. Opțiunea pentru o metodă sau alta este în strânsă relație și cu personalitatea profesorului și gradul de pregătire, predispoziția și stilurile de învățare ale grupului de elevi cu care se lucrează.

Curriculumul centrat pe competențe va răspunde mai bine cerințelor actuale ale vieții sociale și profesionale, ale pieței muncii, prin centrarea demersurilor didactice pe achizițiile concrete ale elevului. În cadrul procesului de învățământ se vizează formarea și dezvoltarea de competențe educaționale funcționale, de bază, necesare elevilor pentru a-și continua studiile și/ sau pentru a se încadra pe piața muncii. Competențele formate pe parcursul educației de bază răspund condiției de a fi necesare și benefice pentru individ și pentru societate în același timp. În acest scop, se recomandă respectarea următoarelor principii de formare a competențelor, care funcționează ca un set coerent de legități moderne centrate pe axiologia celui ce învață:

a) *Principiul psihogenetic al stimulării și accelerării dezvoltării stadiale a inteligenței* este un principiu de maximă generalitate, deoarece întregul proces educațional se realizează în acord cu o schemă generală de evoluție a inteligenței și a posibilității accelerării dezvoltării stadiale a acesteia. Evoluția inteligenței este însă stimulată de procese educaționale care „grăbesc” dezvoltarea acesteia, ca rezultat al unor procese educaționale activizante, cu un pronunțat caracter formativ.

b) *Principiul însușirii conștiente și active a cunoștințelor* care postulează ideea că, în învățare trebuie să existe un proces activ de înțelegere și prelucrare a datelor de informare pe schemele intelectuale anterioare, de construire a unor scheme noi, și totodată de sesizare a relațiilor dintre fenomene și de stabilire a cauzalității.

c) *Principiul învățării prin acțiune* analizează relațiile dintre elementele procesului educațional: raportul dintre calitate și timp, motivația, învățarea reflexivă și altele, bazându-se pe ideea că învățarea prin acțiune reprezintă o sursă semnificativă de creștere a eficienței procesului de instruire.

d) *Principiul flexibilității și receptivității față de cerințele pieței muncii* - presupune o stabilitate relativă a prevederilor curriculare dar și o deschidere față de noutățile și inovațiile ce se produc pe segmentele specifice ale pieței muncii din domeniul economiei și finanțelor.

Metodologia de predare-învățare a disciplinei „Bazele analizei economice” în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar este bazată pe principiul învățării prin lecții teoretice, lecții practice, utilizarea jocurilor didactice ș.a.

Nivelul calitativ al procesului educațional este condiționat și de stilul de predare și strategia didactică utilizată de către profesori. Utilizarea metodelor în context formativ îi vizează atât pe profesori, cât și pe elevi și presupune o participare activă prin efort comun vizând atingerea achizițiilor finale. Metodele centrate pe elev stimulează gândirea, capacitatea de comunicare, voința, motivația, interesul.

Se propune utilizarea metodelor de predare-învățare activ-participative, printre avantajele cărora putem enumera următoarele:

- Sunt centrate pe elev și activitate.
- Pun accent pe dezvoltarea gândirii critice, formarea aptitudinilor și a deprinderilor.
- Încurajează participarea elevilor, inițiativa, implicarea și creativitatea.
- Determină un parteneriat profesor-elev prin realizarea unei comunicări multidirecționale.

Se recomandă orientarea către metodele bazate pe rezolvarea unor sarcini de lucru, utilizându-se cu precădere rezolvarea unei game cât mai variate de aplicații practice și punându-se accent pe realizarea cu exactitate și la timp a cerințelor sarcinilor de lucru.

În scopul formării competențelor profesionale, profesorii utilizează o varietate de metode interactive în cadrul orelor, care încurajează elevii să participe la discuții, să expună propria părere, având ca scop motivarea acestora spre noi performanțe. Printre metodele și tehnicile activ-participative utilizate la această disciplină se enumeră: „Brainstormingul”, „Cubul”, „Metoda Studiului de caz”, „Tehnica ciorchinelui”, „Răspunde-Aruncă-Interoghează”, „Diagrama WENN”, „Metoda 6-3-5”, „Problematizarea” etc.

Aceste metode sunt cele care reușesc să satisfacă atât exigențele unui învățământ formativ centrat pe competențe, cât și exigențele elevilor ce doresc o școală modernă, în care dorințele și nevoile lor de formare sunt prioritare. Se recomandă utilizarea metodelor de instruire precum:

1) „Brainstormingul” – care în traducere directă înseamnă „furtună în creier” constituie o modalitate de generare a ideilor într-un interval de timp scurt. Fiind o metodă eficientă pentru generarea în grup a ideilor, ea reprezintă metoda pusă în serviciul didactic pentru a stimula imaginația creatoare a elevilor și dezvoltarea gândirii critice.

Brainstormingul scris este mai eficient decât cel oral, deoarece la el îndrăznesc să participe chiar și cei timizi, care uneori nu sânt capabili de a lucra conform cerințelor la brainstormingul oral. Totodată, brainstormingul este caracterizat de mai multe variabile, printre care: o atmosferă relaxantă, libertatea exprimării ideilor, jocul creativ.

2) Tehnica ciorchinelui este o tehnică eficientă de predare și învățare care încurajează elevii să gândească liber și deschis. Ciorchinele este un tip de „brainstorming” prin care se stimulează evidențierea legăturilor dintre idei; reprezintă o modalitate de a construi sau realiza asociații noi de idei sau de a releva noi sensuri ale ideilor. Ciorchinele este o strategie de găsire a căii de acces la propriile cunoștințe, înțelegeri sau convingeri legate de o anumită temă.

Etapele realizării ciorchinelui:

1. Prezentarea cuvântului-cheie sau propoziției-nucleu:
 - cadrul didactic scrie un cuvânt sau o propoziție-nucleu în mijlocul tablei;
2. Explicarea regulilor pe care le presupune tehnica:
 - cadrul didactic le oferă elevilor explicațiile necesare;
 - îi încurajează pe elevi să scrie cuvinte sau sintagme în legătură cu tema pusă în discuție.
3. Realizarea propriu-zisă a ciorchinelui:
 - cadrul didactic le cere elevilor să lege cuvintele sau ideile produse de cuvântul sau propoziția-nucleu prin linii care evidențiază conexiunile între idei, realizând astfel o structură în formă de ciorchine;
4. Reflecția asupra idelor emise și conexiunilor realizate.

Regulile pentru utilizarea acestei tehnici sunt:

- notarea tuturor ideilor legate de tema respectivă;
- lipsa judecății ideilor expuse;
- dintr-o idee dată pot apărea alte idei, astfel se pot construi „sateliți” ai ideii respective;
- apariția legăturilor numeroase și variate între idei.

Utilizarea acestei metode presupune următoarele avantaje:

- fixarea ideilor și structurarea informațiilor;
- înțelegerea ideilor;
- poate fi aplicată atât individual (chiar și la evaluare), cât și la nivelul întregii clase pentru sistematizarea și consolidarea cunoștințelor;
- în etapa de reflecție, elevii pot fi ghidați prin intermediul unor întrebări, în ceea ce privește gruparea informațiilor în funcție de anumite criterii.

3) Metoda studiului de caz mijlocește o confruntare directă cu o situație din viața reală, autentică, având un pronunțat caracter activ și evidente valențe euristice și aplicative.

Studiul de caz este o metodă de confruntare directă a participanților cu o situație reală, autentică, luată drept exemplu tipic, reprezentativ pentru un set de situații și evenimente problematice.

Această metodă urmărește realizarea contactului elevilor cu realitățile complexe, autentice dintr-un domeniu dat și testarea gradului de operaționalitate a cunoștințelor însușite și a capacităților formate, în situații-limită.

Pentru ca o anumită situație să poată fi considerată și analizată precum un „caz”, ea trebuie să aibă anumite particularități:

- să aibă relevanță în raport cu obiectivele activității;
- să fie autentică;
- să fie motivant, să suscite interes din partea participanților;
- să aibă valoare instructivă în raport cu competențele profesionale, științifice, etice.

Etaple acestei metode sunt:

1. Prezentarea clară, precisă și completă a cazului, în concordanță cu obiectivele propuse.

2. Clarificarea eventualelor neînțelegeri în legătură cu acel caz.

3. Studiul individual al cazului:

- elevii se documentează, identifică soluții de rezolvare a cazului, pe care le și notează;

4. Dezbateră în grup a modurilor de soluționare a cazului:

- analiza diferitelor variante de soluționare a cazului, analiza critică a fiecăreia dintre acestea;
- ierarhizarea soluțiilor.

5. Luarea deciziei în legătură cu soluția cea mai potrivită și formularea concluziilor.

6. Evaluarea modului de soluționare a cazului și evaluarea participanților.

Avantajele utilizării metodei Studiului de caz sunt:

- familiarizarea participanților cu situații concrete de viață;
- valorificarea cunoștințelor și capacităților elevilor în contexte reale, realizând astfel legătura teoriei cu practica;
- dezvoltarea cooperării;
- dezvoltarea gândirii și a operațiilor acesteia;
- formarea și dezvoltarea competențelor cognitive și metacognitive;
- dezvoltarea competențelor comunicaționale;
- dezvoltarea capacității investigative;
- dezvoltarea capacității de luare a deciziilor.

4) Cubul este o tehnică prin care se evidențiază activitățile și operațiile de gândire implicate în învățarea unui conținut, care poate fi utilizată atât în etapa de evocare, cât și de reflecție. Tehnica constă în:

- Elevii citesc un text sau realizează o investigație pe o temă dată. Activitatea poate fi desfășurată individual sau în perechi.

- Li se solicită elevilor care au la dispoziție un cub de hârtie să scrie pe fiecare față a cubului următoarele cuvinte:

- Descrie! (cum arată)
- Compară! (cu cine se aseamănă și de cine deferă)
- Asociază! (la ce te face să te gândești)
- Analizează! (Ce conține, din ce e compus)
- Aplică! (dă un exemplu propriu)
- Argumentează pro sau contra! (e bun? E rău? De ce?).

Procesele de gândire implicate sunt asemănătoarea celor prezentate în taxonomia lui Bloom. Astfel se realizează implicarea elevilor în înțelegerea unui conținut informațional.

5) Metoda 6-3-5

Metoda se numește „6-3-5”, deoarece grupele sunt compuse din 6 membri, se enunță 3 idei care sunt îmbunătățite de ceilalți 5 elevi. După formularea subiectului pentru care se cer soluții, clasa este împărțită în grupe de 6 elevi. Se formulează 3 cerințe și se distribuie foi pe care s-a realizat un tabel cu 3 coloane. Un elev al grupei formulează 3 răspunsuri, apoi foaia este transmisă de la un coleg la altul. Următorii 5 elevi modifică creativ ideile primite.

Cadrul didactic primește foile, centralizează ideile, le clasifică în funcție de importanța lor.

Pentru realizarea feed-back-ului și stimularea autoevaluării vor fi discutate și analizate ideile formulate.

Această metodă prezintă următoarele avantaje:

- Oferă elevilor mai puțin comunicativi posibilitatea de a se exprima;
- Dezvoltă spiritul critic;
- Încurajează competiția între grupuri;
- Încurajează solidaritatea membrilor echipei; îmbină munca de echipă cu cea individuală.

6) Metoda „Diagrama VENN” este formată din două cercuri care se suprapun parțial.

În intersecția celor două cercuri se grupează asemănările, iar spațiile rămase libere din cercuri se notează deosebirile dintre două aspecte, idei, concepte.

Elevii pot lucra individual, în perechi sau în echipe, învățând prin colaborare. Diagrama se poate completa în grup, iar la final se expun lucrările pe pereții clasei. Grupele de elevi vor analiza diagramele, vor face observații, completări la adresa celorlalte lucrări.

Această metodă contribuie la dezvoltarea capacității de sinteză, la dezvoltarea gândirii critice, la dezvoltarea spiritului de cooperare și colaborare.

7) Problematizarea este considerată în didactica modernă una dintre cele mai valoroase metode, deoarece orientează gândirea elevilor spre rezolvarea independentă de probleme. Utilizând metoda în discuție, profesorul pune pe elev în situația de a căuta un răspuns pertinent, o soluție pentru problema cu care se confruntă. Punctul de pornire îl constituie crearea situației –problemă, care desemnează o situație contradictorie pentru elev, dificilă, deoarece se crează un conflict între experiența de cunoaștere a elevului și elementul de noutate cu care se confruntă acesta.

Situația-problemă este necesar să prezinte următoarele caracteristici:

- să prezinte o dificultate cognitivă pentru elev, rezolvarea acesteia necesită un efort real de gândire;
- să trezească interesul elevului, să-l surprindă, să-l uimească, provocându-l să acționeze (să caute, să depășească obstacolele, să alcătuiască, să facă legături cu ce cunoaște, să descopere, să decidă);
- să orienteze activitatea școlarului în direcția rezolvării, aflării soluției de rezolvare.

Rezolvarea situației problemă solicită logica elevului, inducția, deducția, intuiția, analogia, dar și voința și perseverența. Metoda este foarte bună, deoarece are un pronunțat caracter formativ:

- a) antrenează întreaga personalitate a elevului (intelectul, calitățile voliționale, afectivitatea), captând atenția și mobilizând la efort propriu;
- b) cultivă autonomia acțională și curajul în formarea unor proiecții proprii;
- c) formează un stil activ de muncă;
- d) asigură susținerea motivației învățării și sporește durabilitatea învățării;
- e) dă încredere în sine.

În condițiile unui învățământ modern, în care demersul didactic trebuie să formeze o flexibilitate a competențelor elevilor, folosirea metodelor interactive pentru dezvoltarea gândirii critice devine o necesitate.

Metodele interactive de grup promovează interacțiunea dintre mințile participanților, ducând la o

învățare mai activă și cu rezultate evidente.

Utilizarea metodelor interactive de predare-învățare în activitatea didactică contribuie la îmbunătățirea calității procesului instructiv-educativ:

- Dezvoltarea motivației pentru învățare;
- Dezvoltarea gândirii critice;
- Transformă elevul din obiect în subiect al învățării;
- Angajează intens toate forțele psihice de cunoaștere;
- Asigură elevului condițiile optime de a se afirma individual și în echipă.

Un imperativ al timpului reprezintă utilizarea tehnologiilor informaționale moderne în procesul educațional. Resursele web pot fi folosite la selectarea unor conținuturi informaționale de ultimă oră, la modelarea unor situații practice. Realizarea proiectelor în cadrul activităților practice va urmări dezvoltarea abilităților de lucru în echipă.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea este o dimensiune foarte importantă a procesului de învățare întrucât furnizează informații despre calitatea și funcționalitatea acestuia. Ca activitate psihopedagogică, evaluarea reprezintă activitatea de verificare, măsurare și apreciere a achizițiilor și rezultatelor obținute de către elevi. În predarea disciplinelor economice, această activitate ridică dificultăți deosebite, deoarece atitudinile intelectuale și comportamentul economic nu sunt imediat exprimabile, iar posibilitățile de măsurare sunt reduse.

La disciplina „Bazele analizei economice”, vor fi utilizate mai multe modalități și strategii de evaluare. Astfel, pentru fiecare unitate de învățare va fi aplicată evaluarea formativă, sub forma testelor grilă, studiilor de caz, rezolvarea exercițiilor etc. De asemenea, vor fi utilizate și evaluările sumative (tematice), iar la finalul cursului elevii vor susține un examen. Pentru lecțiile de tip prelegere preponderent va fi utilizată evaluarea orală, sub forma de discuții, brainstormingului, analize, studii de caz, exprimarea și argumentarea opiniilor etc., scopul fiind de a le dezvolta elevilor abilitățile și competențele de a comunica coerent și argumentat, utilizând limbajul de specialitate, iar la lecțiile de tip seminar va fi utilizată evaluarea în scris, sub forma testelor-grilă, rezolvarea situațiilor problemă, dezvoltându-le elevilor capacitățile de sistematizare și de sinteză a cunoștințelor.

Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (bareme/grile/criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări.

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor cognitive sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Exercițiu rezolvat	• Înțelegerea enunțului exercițiului. • Corectitudinea formulării ipotezelor. • Corectitudinea raționamentelor. • Corectitudinea testării ipotezelor. • Corectitudinea strategiei rezolutive. • Corectitudinea rezultatelor. • Modul de prezentare a rezultatelor. • Modul de interpretare a rezultatelor.
2.	Problemă rezolvată	• Înțelegerea problemei.

		• Documentarea în vederea identificării informațiilor necesare în rezolvarea problemei. • Formularea și testarea ipotezelor. • Stabilirea strategiei rezolutive. • Prezentarea și interpretarea rezultatelor.
3.	Demonstrație	• Corectitudinea ipotezei. • Corectitudinea concluziei. • Corectitudinea metodei de demonstrație. • Originalitatea metodei de demonstrație. • Corectitudinea raționamentelor. • Calitatea prezentării textuale și grafice.
4.	Proiect elaborat	• Validitatea proiectului - gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă. • Completitudinea proiectului - felul în care au fost evidențiate conexiunile și perspectivele interdisciplinare ale temei, competențele și abilitățile de ordin teoretic și practic și maniera în care acestea servesc conținutului științific. • Elaborarea și structura proiectului - acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor. • Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului, bogăția și varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate s.a. • Creativitatea - gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
5.	Referat	• Corespunderea referatului temei. • Profunzimea și completitudinea dezvoltării temei. • Adecvarea la conținutul surselor primare. • Coerența și logica expunerii. • Utilizarea dovezilor din sursele consultate. • Gradul de originalitate și de noutate. • Nivelul de erudiție. • Modul de structurare a lucrării. • Justificarea ipotezei legate de tema referatului. • Analiza în detaliu a fiecărei surse de documentare.
6.	Rezumat scris	• Expune tematica lucrării în cauză. • Utilizează formulări proprii, fără a distorsiona mesajul lucrării supuse rezumării. • Textul rezumatului este concis și structurat logic. • Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză. • Fidelitatea: înțelegerea esențialului și reproducerea lui, nu trebuie să existe contrasens. • Coerența: rezumatul are o unitate și un sens evidente, lizibile pentru cei care nu cunosc textul sursă. • Progresia logică: înlănțuirea ideilor, prezentarea argumentelor sunt clare și evidente. • Angajamentul autorului, aptitudine critică corect evaluată și transpusă.

		• Respectarea modalităților de enunțare a textului sursă: rezumatul este o oglindă micșorată dar fidelă textului sursă. • Muncă pertinentă de reformulare: rezumatul nu este un colaj de citate. • Respectarea coeficientului de reducere a textului: 1/4 din textul inițial. • Stăpânirea normelor sintactice la nivel de prezentare logică a ideilor, • frazelor, paragrafelor textului. • Text formatat citet, lizibil. plasarea clară în pagină.
7.	Studiu de caz	• Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. • Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora. • Corespunderea soluțiilor, ipotezelor propuse pentru rezolvarea adecvată a cazului analizat. • Corectitudinea lingvistică a formulărilor. • Utilizarea adecvată a terminologiei în cauză. • Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz. • Punerea în evidență a subiectului, problematicii și formularea. • Logica sumarului. • Referință la programe. • Completitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate. • Noutatea și valoarea științifică a informației. • Exactitatea rezultatelor și rigoarea probelor. • Capacitatea de analiză și de sinteză a documentelor, adaptarea conținutului. • Originalitatea studiului, a formulării și a realizării. • Personalizarea (să nu fie lucruri copiate). • Aprecieră critică, judecată personală a elevului. • Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. • Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora. • Corespunderea soluțiilor, ipotezelor propuse pentru rezolvarea adecvată a cazului analizat. • Corectitudinea lingvistică a formulărilor. • Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz.

Lista orientativă a categoriilor de produse și procese, recomandate pentru evaluarea competențelor funcțional-acționare este prezentată în tabelul de mai jos:

Nr. crt	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Concluzii și recomandări formulate	• Corespunderea termenilor de referință. • Corespunderea standardelor și normativelor în vigoare. • Corectitudinea calculelor.

		• Fundamentarea deciziilor. • Completitudinea setului de documente. • Ținuta lingvistică. • Ținuta grafică. • Respectarea termenilor de elaborare. • Productivitatea.
--	--	--

Pe parcursul studierii disciplinei se realizează evaluarea formativă prin aplicarea produselor pentru măsurarea competențelor cognitive și funcțional-acționare din tabelele de mai sus, iar la sfârșitul ei se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii competențelor.

Unitatea de curs „Bazele analizei economice” va finaliza cu un examen. Nota finală se va stabili în proporție de 60% reușita curentă și 40% nota de la examen.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințe față de sălile de curs	
Pentru orele teoretice	Ecran de proiectare Tablă Calculator de birou Proiector MM Dări de seamă fiscale, cercetări statistice
Pentru orele practice	Ecran de proiectare Tablă Calculator de birou Proiector MM Situații financiare Cercetări statistice Balanța conturilor sintetice pe subconturi Balanța timpului de muncă Planul de afaceri

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	COJOCARU C. Analiza economico-financiară. București: Editura Economică, 1997, 576 p.	Biblioteca CEEF	15
2.	CRECANĂ C. Analiza economico-financiară. București: Editura Economică, 2006, 96 p.	Biblioteca CEEF	3
4.	GORTOLOMEI V. Lucrare didactică „Bazele analizei activității economice”, Chișinău: ASEM, 2006, 173 p.	Biblioteca CEEF	1
5.	GORTOLOMEI V. Culegere de probleme la Bazele analizei activității economice. Chișinău: ASEM, 2009, 40 p.	Biblioteca CEEF	2
9.	SÂRBU V. Bazele analizei economice. Chișinău: Copyright CFBC, 2005, 28 p.	Biblioteca CEEF	50
10.	SÂRBU V. Culegere de exerciții la Bazele analizei economice. Chișinău: Copyright CFBC, 2012.	Biblioteca CEEF	20
11.	SÂRBU V., STRATU O. Analiza economico-financiară. Chișinău: „Valinex” SRL, 2016, 286 p.	Biblioteca CEEF	50
12.	SÂRBU V., STRATU O., TESLARU M. Culegere de teste și exerciții la analiza economico-financiară. Chișinău: „Valinex” SRL, 2016, 172 p.	Biblioteca CEEF	40
14.	ȘERBAN P., Analiza activității economico-financiare. București: EDP, 1995, 182 p.	Biblioteca CEEF	10
15.	БАКАНОВ М., ШЕРЕМЕТ А. Теория экономического анализа. Москва: Финансы и статистика, 1981, 285 с.	Biblioteca CEEF	1
18.	Revista Contabilitate și audit.	http://www.contabilitate.md/	nelimitat
19.	Revista Finanțe, bănci, asigurări	http://www.tribunaeconomica.ro/	nelimitat

Surse electronice:

www.statistica.md

<https://agora.md/>

www.contabilitate.md